

Liite 5.2

Tampereen yliopiston normaalikoulun päihdestrategia

Päihteillä tarkoitetaan tässä strategiassa alkoholia, huumausaineita ja muita huumaavassa tarkoituksessa käytettyjä aineita sekä tupakkaa.

Parhaimmillaan koulu ja muut kasvuympäristöt tukevat lasten ja nuorten päihteettömyyttä ja viestivät selkeästi, että alaikäisten päihteiden käyttö ei ole hyväksyttävää. Kasvattajien tehtävänä on tukea ja ohjata lapsia ja nuoria päihteisiin liittyvissä valinnoissa ja asettaa selkeät rajat sille, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Asennekasvatuksen ja ympäristön toiminnan vaikutus nuoren päihteiden käyttöön on suuri.

Koulun ja kodin välinen yhteistyö ja yhteisymmärrys ovat merkittäviä tekijöitä päihdekasvatuksessa. Olisi tärkeää, että lapsen ja nuoren kaikki kasvuympäristöt noudattaisivat samaa linjaa päihdeasioissa. Lopullinen vastuu lapsen ja nuoren päihteidenkäytöstä on kuitenkin kodilla.

1. Ehkäisevä päihdetyö

Päihdekasvatuksen periaatteet ja tavoitteet kuuluvat kaikkeen koulun kasvatukselliseen toimintaan, yleiseen opiskeluhoitoon ja opiskeluhoollon tukeen. Päihdeasioita voidaan luontevasti käsitellä eri oppiaineissa. Opettajien tulee pohtia opetusta suunnitellessaan, voisiko päihdeasioita integroida opetukseen. Päihdekasvatusta sisällytetään esimerkiksi biologian, terveystiedon ja kotitalouden opetukseen. Päihdekasvatusta toteutetaan opetuksen ulkopuolisessa koulutoiminnassa kuten retkillä, leirikouluissa ja vierailuilla, eri tempauksissa ja esimerkiksi tukioppilastoiminnan keinoin. Ulkopuolisten tahojen tarjoamaa päihdevalistusta hyödynnetään säännöllisesti. Päihdeasiat otetaan puheeksi myös terveystarkastuksissa.

Päihdekasvatuksen tavoitteena on, että oppilas tai opiskelija

- saa ohjausta toisten huomioon ottamisessa ja erilaisuuden hyväksymisessä ja rakentaa itsetuntoaan terveeseen ja realistiseen suuntaan ja hyväksyy kaikkien ihmisten tasa-arvon
- saa harjoitusta elämänhallintataidoissa niin, että kykenee tunnistamaan ja vastustamaan toimintaa, joka loukkaa hänen tai jonkun muun fyysistä ja/tai psyykkistä koskemattomuutta
- oppii ymmärtämään sääntöjen merkityksen yhteisessä toiminnassa ja osaa soveltaa tietojaan niin, että käyttäytyy hyvien tapojen mukaisesti
- tietää oman terveytensä ja hyvinvointinsa ylläpitämiseen vaikuttavat tekijät

- tietää päihteiden terveydelle haitalliset vaikutukset ja ymmärtää oman vastuunsa terveytensä vaalimisessa
- ymmärtää vastuunsa myös tovereistaan ja on valmis kertomaan aikuisille, jos huomaa tai epäilee jonkun toverin vahingoittuvan fyysisesti tai henkisesti jollakin tavalla
- tietää, mistä ja miten voi saada apua, ja on oppinut luottamaan aikuisiin ja heidän tasa-arvoiseen ja huolehtivaan suhtautumiseensa.

Päihdekasvatuksen tavoitteet luokkatasoin

1.–2. luokat

Tavoitteena on, että oppilas

- saa tietoa vaarallisista aineista, kuten kotitaloudessa käytettävistä aineista (lääkkeistä, pesuaineista ym.)
- tietää tupakkaa ja päihteitä koskevat koulun säännöt
- osaa huolehtia turvallisuudestaan
- tietää, mistä ja miten saa apua, jos vaara uhkaa tai olo tuntuu turvattomalta
- tietää käytettyjen ruiskujen ja neulojen käsittelyn vaarat
- arvostaa omaa kehoaan ja sen ainutlaatuisuutta.

3.–4. luokat

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää, että kasvamiseen ei liity päihteiden käytön aloittaminen
- tietää päihteisiin liittyviä lakeja, kuten ikärajat tupakan ja alkoholin ostamiseen
- kehittää päätöksentekotaitojaan, kuten kriittistä ajattelua ja seurausten ennakkointia
- kehittää toimintamalleja välttyäkseen painostukselta
- suhtautuu kriittisesti alkoholin ja tupakan mainontaan
- omaksuu raittiusmyönteisen asenteen
- pitää huolta itsestään ja muista.

5.–6. luokat

Tavoitteena on, että oppilas

- tietää vanhempien kasvatustavasta ja hyväksyy sen

- omaksuu myönteisen asenteen terveyden vaalimiseen ja päihteettömyyteen
- hankkii kehittäviä harrastuksia ja mielekästä tekemistä
- tulee toimeen omien vanhempiensa sekä muiden aikuisten kanssa
- selviytyy muuttuvan kehonsa ja epävakaiden ajatustensa ja tunteidensa kanssa
- osaa sanoa tarvittaessa ”ei”
- kykenee kuuntelemaan ja keskustelemaan
- kykenee olemaan eri mieltä ja perustelemaan omat näkemyksensä
- kykenee arvioimaan asioita ja käsittelemään pettymyksiä ja epäonnistumisia
- arvioi asenteitaan riskinottamiseen
- tarkistaa tietojaan ja uskomuksiaan päihteistä ja niiden käyttäjistä.

7.–9. luokat

Tavoitteena on, että oppilas

- syventää tietämystään ja ymmärrystään erilaisten päihteiden vaikutuksista, haitoista ja riskeistä
- kehittää ja ylläpitää omaa myönteistä asennettaan päihteettömyyteen ja huolehtii omasta terveydestään
- kykenee toimimaan koulussa ja vapaa-ajalla päihteiden käyttöön liittyvien sääntöjen ja lakien mukaisesti
- kykenee ottamaan vastuun omista päihteiden käyttöön liittyvistä valinnoistaan ja tekemään itse omat päätöksensä
- haluaa vaikuttaa myönteisesti myös oppilastovereiden päihteettömyyteen
- ymmärtää erilaisten päihteiden käytön vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin ja elämänhallintaan
- löytää päihteettömiä tapoja viettää vapaa-aikaa ja oppii nauttimaan päihteettömyydestä
- kykenee keskustelemaan kotona huoltajien kanssa päihdeasioista ja saa kodilta tukea päihteettömyyteen
- saa tietoa erilaisista päihdepalveluista ja pystyy tarvittaessa hakeutumaan autettavaksi.

2. Toimenpiteet päihdeongelmien esiintyessä

A. Toimenpiteet koskien tupakkatuotteiden käyttöä

Tupakkatuotteilla tarkoitetaan tupakkaa, nuuskaa ja sähkötupakkatuotteita.

Tampereen yliopiston normaalikoulun alueella tupakkatuotteiden käyttö on kielletty.

Oppilas käyttää tupakkatuotteita koulupäivän aikana normaalikoulun alueella:

1. Asian havainnut henkilö keskustelee asiasta oppilaan kanssa.
2. Ollaan yhteydessä huoltajiin.
3. Luokanopettajalle/luokanohjaajalle tiedotetaan asiasta.

Oppilas käyttää toistuvasti tupakkatuotteita koulupäivän aikana normaalikoulun alueella:

1. Asiasta kerrotaan luokanopettajalle/luokanohjaajalle. Hän keskustelee oppilaan kanssa asiasta ja on yhteydessä oppilaan huoltajiin.
2. Tarvittaessa ohjataan oppilas keskustelemaan asiasta rehtorin/opiskeluhuollon henkilökunnan kanssa.
3. Rehtori voi antaa kirjallisen varoituksen.

B. Toimenpiteet koskien alkoholinkäyttöä

Huoli oppilaan alkoholinkäytöstä voi tulla kodilta, kavereilta tai opettajilta. On tärkeää ottaa asia puheeksi oppilaan kanssa, kun huoli on herännyt.

Epäily oppilaan alkoholinkäytöstä:

1. Otetaan asian puheeksi oppilaan kanssa.
2. Kerrotaan huolesta oppilaan luokanopettajalle/luokanohjaajalle ja rehtorille. He ovat yhteydessä huoltajiin.
3. Tarvittaessa oppilas ohjataan keskustelemaan päihteidenkäytöstä opiskeluhuollon henkilökunnan kanssa.

Oppilas päihtyneenä koulussa

Toimintamalli:

1. Tarkistetaan oppilaan tila. Tarvittaessa kutsutaan apua hätäkeskuksesta (112).
2. Oppilas saatetaan turvalliseen paikkaan esim. kouluterveydenhoitajalle tai rehtorin kansliaan.

3. Sovitaan tapauskohtaisesti vastuuhenkilö, joka on yhteydessä huoltajiin.
4. Tiedotetaan asiasta rehtoria ja luokanopettajaa/luokanohjaajaa.
5. Tehdään lastensuojeluilmoitus.
6. Oppilas ohjataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuen piiriin.
7. Rehtori antaa asiasta kirjallisen varoituksen.

C. Toimenpiteet koskien huumeidenkäyttöä

Huoli oppilaan huumeidenkäytöstä voi tulla kodilta, kavereilta tai opettajilta. On tärkeää ottaa asia puheeksi oppilaan kanssa, kun huoli on herännyt.

Epäily oppilaan huumeidenkäytöstä:

1. Otetaan asian puheeksi oppilaan kanssa. Ollaan yhteydessä huoltajiin.
2. Mikäli huoli todetaan aiheelliseksi, tiedotetaan asiasta rehtoria ja luokanopettajaa/luokanohjaajaa.
3. Mikäli huumeidenkäyttö todentuu, tehdään lastensuojeluilmoitus.
4. Oppilas ohjataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuen piiriin.

Oppilas huumausaineista päihtyneenä koulussa

Toimintamalli:

1. Tarkistetaan oppilaan tila. Tarvittaessa kutsutaan apua hätäkeskuksesta (112).
2. Oppilas saatetaan turvalliseen paikkaan, esim. kouluterveydenhoitajalle tai rehtorin kansliaan.
3. Sovitaan tapauskohtaisesti vastuuhenkilö, joka on yhteydessä huoltajiin.
4. Tiedotetaan asiasta rehtoria ja luokanopettajaa/luokanohjaajaa.
5. Tehdään lastensuojeluilmoitus.
6. Ollaan yhteydessä poliisiin (huumeiden hallussapitorikos, käyttörikos).
7. Oppilas ohjataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuen piiriin.

